

Sygnatura akt XIIC 1979/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2020r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący sędzia Hanna Ratajczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 września 2020r

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko **Skarb Państwa- Dyrektor Zakładu Karnego W.**

o zapłatę

1. Powództwo oddala
2. Odstępuje od obciążania powoda kosztami postępowania

/-/ Hanna Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem z 7 listopada 2018 roku (k. 1- 2) powód Z. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego Zakładu Karnego we W. na swoją rzecz kwoty 1.000.000 zł tytułem odszkodowania za naruszenie dóbr osobistych. Nadto powód złożył wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Powód w uzasadnieniu pozwu wskazał, że został pozbawiony okularów, bez których ma bardzo słabe widzenie, nadto ma silny astygmatyzm. W ocenie powoda powyższe zachowanie pozwanego naraziło go na poniżenie, cierpienia fizyczne i psychiczne. Na początku stycznia 2018 roku powodowi złamała się oprawka od okularów. Następnie wystąpił do administracji ZK z wnioskiem o wydanie nowych okularów. W ocenie powoda wystarczającym byłoby przepisanie starych szkieł, mimo to powód został skierowany na konsultacje do okulisty. W dniu 17 kwietnia 2018 roku powodowi wydano nowe okulary. W ocenie powoda źle widział w nowych okularach, szkła w oprawach były złe, inne niż dotychczas, dlatego odmówił ich odbioru. Następnie powód napisał kolejną prośbę o okulary, ale pozostała bez odpowiedzi. Powód do chwili obecnej funkcjonuje bez okularów. W związku z ich brakiem powód ma pogorszone widzenie, towarzyszą temu bóle głowy oraz oczu, nie może oglądać TV, nie rozpoznaje twarzy. Pogorszył się jego stan psychiczny, wobec czego podjął próbę samobójczą.

Postanowieniami z 18 lutego 2019 roku (k. 26, 27- 28) referendarz sądowy zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości oraz odmówił mu ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

W odpowiedzi na pozew z 4 kwietnia 2019 roku (k. 42- 49) pozwany Skarb Państwa- Dyrektor Zakładu Karnego wniósł o oddalenie powództwa w całości; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; przeprowadzenie rozpraw również pod nieobecność pozwanego i jego pełnomocnika.

W uzasadnieniu pisma pozwany podniósł, że twierdzenia powoda są gołosłowne i bezpodstawne, a powództwo nie zasługuje na uwzględnienie choćby w części. Pozwany zaprzeczył aby powód poniósł szkodę na dobrach osobistych na

skutek niezapewnienia mu odpowiedniej opieki medycznej. Pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom i zarzutom powoda. Powód w dniu 11 kwietnia 2018 roku został skierowany na konsultację okulistyczną. W dniu 3 czerwca 2018 roku odmówił odebrania okularów. Zarzut powoda w tym zakresie jest powtórzeniem twierdzeń zawartych w skardze z dnia 27 października 2018 roku. Skarga skierowana była do V Wydziału Penitencjarnego Sądu Okręgowego w Poznaniu. W wyniku skargi powoda przeprowadzono postępowanie wyjaśniające. Stwierdzono, że brak jest podstaw do uznania skargi za zasadną.

Pozwany nadto oświadczył, że opieka medyczna nad powodem realizowana była zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmioty lecznicze dla osób pozbawionych wolności. Nadto pozwany wskazał, iż w dokumentacji Zakładu Karnego we W. nie znaleziono żadnego zapisu potwierdzającego podjęcie przez powoda próby samobójczej.

Pozwany nadto podniósł, że zasądzenie na rzecz powoda zadośćuczynienia, czy odszkodowania, byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Powód naruszając porządek prawny miał świadomość, że zostanie mu wymierzona karta, z uwagi na powszechni znane skromne warunki pobytu w jednostkach penitencjarnych będzie odbywał karę pozbawienia wolności w takich właśnie warunkach.

W dalszym toku postępowania strony pootrzymywały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód ma wadę wzroku i wymaga noszenia okularów korekcyjnych. Na początku 2018 roku powód złożył wniosek do administracji Zakładu Karnego we W. o wyrobienie nowych okularów. Wobec powyższego został w pierwszej kolejności skierowany na konsultację okulistyczną w dniu 11 kwietnia 2018 roku. Następnie wyrobiono mu nowe okulary, zgodne z zaleceniami lekarza specjalisty. W dniu 3 czerwca 2018 roku powód odmówił odbioru nowych okularów, albowiem w jego ocenie nie były odpowiednie, tj. niedostosowane do jego wady wzroku.

Okoliczności bezsporne, a nadto dowód: zeznania powoda (e-protokół z 23 października 2019 roku akt sprawy o sygn. I Cps 57/19), kopia pisma z 27 listopada 2018 roku (k. 49)

Mimo kolejnych wniosków powoda okulary nie zostały mu ponownie wyrobione. Obecnie powód korzysta ze starych szkieł korekcyjnych oprawionych w inną oprawę.

Dowód: zeznania powoda (e-protokół z 23 października 2019 roku akt sprawy o sygn. I Cps 57/19)

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie budziły wątpliwości Sądu. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 kpc dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 kpc dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Zeznania powoda sąd ocenił jako wiarygodne wyłącznie w części. Sąd dał wiarę twierdzeniom strony powodowej co do okoliczności związanych ze skierowaniem powoda na konsultacje do lekarza okulisty, wyrobieniem nowych okularów oraz co do faktu, że powód odmówił ich odbioru. Sąd natomiast uznał jako niewiarygodne zeznania powoda dot. jego próby samobójczej, niewłaściwych zachowań pozwanego, a które miały naruszać dobra osobiste powoda. Sąd uznał powyższe okoliczności jako niedowiedzione, stojące w sprzeczności z ustaleniami dokonanyymi przez sąd.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka A. T., albowiem powód nie wskazał jego adresu zamieszkania, ewentualnie do korespondencji. W drodze podjętych czynności sąd ustalił, że osoba taka nie obywała jak również nie odbywa kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym we W. nadto w zakładzie nie pracuje żadna osoba o takim imieniu i nazwisku.

Nadto sąd pominął dowód z akt sprawy Sądu Rejonowego wS.o sygn. (...) oraz (...), albowiem nie dotyczyły zdarzeń, na których powód oparł swoje powództwo.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Roszczenie powoda okazało się bezzasadne.

Przepis art. 23 kc stanowi, że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

Zgodnie z art. 24 § 1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Jednocześnie art. 417 § 1 kc stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Odnosząc się do zarzutów Z. S., należy uznać, że nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powód domagał się zasądzenia na jego rzecz odszkodowania z uwagi na fakt, że administracja pozwanego nie wyrobiła mu nowych okularów odpowiednich do jego wady wzroku, powód miał słabe widzenie, wobec czego drastycznie spadła jego jakość życia, pojawiły się bóle oczu, głowy. Wszystko wpływało na złe samopoczucie powoda, co ostatecznie dorowadziło do podjęcia przez niego próby samobójczej.

Bezspornym między stronami jest fakt, że wniosek powoda o wyrobienie okularów został pozytywnie rozpoznany. Sąd nadto jako pożądane ocenił działania pozwanego polegające na skierowaniu powoda na badanie okulistyczne, podczas którego lekarz sporządził receptę na nowe okulary. W oparciu o zasady doświadczenia życiowego należy zważyć, że w warunkach wolnościowych dla wyrobienia nowych okularów również niezbędna jest wizyta u lekarza specjalisty, który dobiera szkła korekcyjne, odpowiednie do aktualnego stanu wzroku pacjenta. W tym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie argumentacja powoda, że wystarczającym byłoby zastosowanie dotychczasowej korekcji.

Nadto fakt, że nowe szkła korekcyjne były różne od dotychczasowych nie świadczy o tym, że były one dla powoda nieodpowiednie. W ocenie sądu powód nie miał podstaw aby przyjąć że nowe okulary są złe i tym samym odmówić ich odbioru. Niewątpliwie większą wiedzę w tym zakresie poosiada lekarz okulista przepisujący pacjentowi receptę aniżeli sam powód. Powód domagał się otrzymania nowych okularów, które miały odpowiadać dotychczasowym. W ocenie sądu powód nie miał podstaw aby odmówić przyjęcia okularów już dla niego wyrobionych. Okulary nowe w szczególności szkła korekcyjne musiały być powodowi dobrane zgodnie ze sztuką lekarską. W tym zakresie subiektywne stanowisko Z. S. nie mogło zostać uwzględnione, co w ocenie sądu także uzasadnia, iż kolejne próby powoda o okulary nie zostały pozytywnie rozpoznane.

Postawa powoda oraz bezpodstawna odmowa przyjęcia nowych okularów doprowadziły do sytuacji, w której powód nie był zaopatrzony w okulary korekcyjne i towarzyszyło mu słabe widzenie. W cenie sądu wszelkie niedogodności, które się w tym wiązały nie pozostawały w związku przyczynowym z działaniami pozwanego. Wręcz przeciwnie sąd uznał, iż działania pozwanego należy ocenić jako pożądane, poprzez które w prawidłowy sposób zabezpieczyły potrzeby powoda w omawianym zakresie. Tym samym sąd również nie znajduje związku przyczynowego między działaniami pozwanego, a podjętą próbą samobójczą o której mówi powód. Sąd nadto okoliczności te uznał za niedowiedzione. Jak deklaruje pozwany w dokumentacji dotyczącej powoda nie znajduje się żadna wzmianka o tym

aby do takiego zdarzenia doszło. Również powód nie zaproponował żadnych dowodów na te okoliczności, wobec czego sąd ostatecznie uznał że powód nie dowiódł aby podjął próbę samobójczą, a tym bardziej działań pozwanego które do tego doprowadziły.

W tym stanie rzeczy sąd uznał, że roszczenie powoda nie może zostać uwzględnione nawet w części. Twierdzenia dotyczące wymiany okularów powoda oraz jego stanu emocjonalnego sąd przypisał odmienne znaczenie, uznając działania pozwanego jako właściwe, które nie naruszały dóbr osobistych powoda. Brak okularów był skutkiem subiektywnej oceny powoda.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96).

Według tych ogólnych norm na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie. Obowiązkiem powoda w przedmiotowej sprawie, wobec kwestionowania przez pozwanego roszczenia co do zasady jak i wysokości, było zaprezentowanie materiału dowodowego, który pozwoliłby uwzględnić zgłoszone roszczenie. Z. S. nie dowiódł przytaczanych przez siebie twierdzeń.

Biorąc powyższe rozważania pod uwagę sąd uznał, że działania pozwanego w zakresie wykonywania władzy publicznej, polegające na wykonywaniu wobec powoda kary pozbawienia wolności nie nosiły cech bezprawności. Wniosek powoda o przyznanie okularów został pozytywnie rozpatrzony, następnie został skierowany na konsultację okulistyczną. Ostatecznie powód odmówił odbioru wyrobionych na jego rzecz okularów, z subiektywnych wyłącznie jemu znanych przyczyn. Powód już kwestionował konieczność wizyty u okulisty twierdząc, że odpowiednim będzie wyrobienie okularów z dotychczasową korekcją. W ocenie sądu działania pozwanego znajdowały odzwierciedlenie w obowiązujących przepisach, a powierzone zadania wykonywane były z poszanowaniem zasad humanitaryzmu i dóbr osobistych skazanych.

Sąd analizując wszystkie okoliczności sprawy uznał, iż pozwany działał na podstawie i w granicach obowiązujących przepisów. Powód winien zważyć, że odbywanie kary pozbawienia wolności stanowi pewną niedogodność. Trudno przyjąć, aby odbywanie kary było swobodne i w niczym nie odbiegało od życia na wolności. W zakładzie karnym znajdują się osoby, które złamały obowiązujące przepisy, aby utrzymać ład i porządek w zakładzie karnym konieczne jest wprowadzenie jasno określonych reguł. Powód nie może dowolnie decydować o tym jakie okulary będą mu odpowiednie. Fakt, że wyrobione okulary nie spełniały jego oczekiwań nie dawało mu podstaw do odmowy ich przyjęcia. Również wątpliwym jest aby powód w warunkach wolnościowych decydował o tym jakich szkieł okularowych wymaga.

Nie można mówić o naruszeniu dobra osobistego w postaci godności osadzonego w zakładzie karnym, nawet w sytuacji występowania pewnych uciążliwości lub niedogodności związanych z samym pobytem w zakładzie karnym, a polegających na niższej od oczekiwanej jakości warunków. Osadzenie celem odbycia kary pozbawienia wolności zawsze wywołuje ujemne konsekwencje dla skazanego. Nie można zapominać, że są to naturalne konsekwencje izolacji więziennej. Osoba popełniająca przestępstwa musi liczyć się z tym, że będzie musiała ponieść za swoje czyny karę przewidzianą prawem, która powinna stanowić dla niej realną dolegliwość. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 września 2017 roku, I ACa 930/16). Mimo, że powodowi nie odpowiadała procedura przyznania mu okularów, co ostatecznie doprowadziło w jego odczuciu do naruszenia dóbr osobistych, sąd nie stwierdził aby działania pozwanego były bezprawne. Sąd uznał twierdzenia powoda za niedowiedzione.

Mając to na uwadze powyższe sąd uznał, że powód nie wykazał podstaw, na których roszczenie swe opierał tzn. bezprawnego działania pozwanego przy wykonywaniu wobec niego kary pozbawienia wolności. Z uwagi na to sąd, działając na podstawie przepisów powołanych na wstępie, powództwo oddalił.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc odstępując od obciążania nimi powoda. Sąd przyjął, że w niniejszej sprawie zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążania go kosztami mimo, że jego żądanie zostało oddalone w całości.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie powołanych przepisów sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Sędzia Hanna Ratajczak

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować,
2. Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi wraz z pouczeniem o apelacji;
3. Za 14 dni lub z apelacją.

Poznań dnia 7 października 2020r.

/-/ Hanna Ratajczak